

Historie edukačního přístupu k dětem s PCH

1 Období nedůvěry ve svobodu člověka

(Řecko, Řím až raný středověk)

- dítě bylo „majetkem“ rodiny, státu
- „děti vhodné a nevhodné pro výchovu“ – usmrcení dle rozhodnutí otce
- Konfucius – pozitivní příklad na vývoj chování
- Platón – morální špatnost byla v neznalosti dobra
- Aristoteles – „lék“ na neposlušnost byl trest
- Quantilianus – rovnováha mezi pochvalou a pokáráním

1. Období nedůvěry ve svobodu člověka (Řecko, Řím až raný středověk)

- Ve středověku byly duševní choroby dávány do spojitosti s ďáblem
- Samozřejmostí byly kruté tresty

- Zlom v době průmyslové revoluce (18.stol).
 - - dítě využíváno na práci
 - - až do 19.stol – zákony na regulaci dětské práce a škol.docházky

- D.E.Rotterdamský – význam hry pro hodnocení chování

Období nedůvěry ve svobodu člověka (Řecko, Řím až raný středověk)

- Další významná jména tohoto období:
- J.A.Komenský – sociální funkce výchovy
- John Locke – zabýval se vlivem „špatné“ výchovy na vývoj d.
- J.J.Rousseau – respekt věkových zvláštností
 - vnitřní zdroje dítěte

2. Období intervenčních a reedukačních experimentů (18./19.stol)

- Zlomový moment byla Francouzská revoluce
- První projekty institucionální péče pro „děti opuštěné, osiřelé a spustlé“
- Oddělení výkonu trestu mladistvých od dospělých
- Změny ve školství /vzděl. pro dívky, prodloužení škol.docházky/
- Zlom také v psychiatrii (Pinel, Itard) – prvky ergoterapie a rodinných skupin
- Johann H.Pestalozzi – rodinný princip výchovy

3. Období nástupu intervenčních programů a profesní specializace

- 1.pol.20.st. – děti v riziku, s problémy, s PCH byly předmětem medicíny, psychologie, pedagogiky
- Období terminologie dětí „mravně narušených“
- Psycholožka Ellen Key – „století dítěte“ (význam dítěte pro společnost)
- William Healy – studie recidivujících mladistvých – argumenty pro účinnou intervenci v institucionální péči

- 1931 – První psychiatrická nemocnice pro děti v USA (1. popisy a charakteristiky dětí s PCH)

3. Období nástupu intervenčních programů a profesní specializace

- Situace v českém regionu:
 - František Krejčí – cíl: chovat se mravně (vytvořit návyk)
 - František Čáda – „kolonie“ pro děti
 - T.G.Masaryk – význam vztahu rodičů, právo žen na VŠ, orientace učitele na myšlení dítěte

Významný zlom – začalo se na poruchu chování nahlížet jako na změnitelné („léčitelné“) projevy

4. Období formování pedopatologie a nápravné pedagogiky

- Formování pedagogických fakult při univerzitách
- Významná jména: Otakar Chlup, Jan Uher, Josef Úlehla, Václav Příhoda, Jiří Václav Klíma, Cyril Stejskal
- Obor pedopatologie a nápravné pedagogiky – děti „abnormální“ a „úchylné“
- Období výzkumů a studií – v období války došlo k útlumu

Profilace etopedie

- Poválečné období – medicínský model - funkční, biologické příčiny postižení → léčba, medikace (instituce dle „defektu“)
- Dále se rozšiřovaly speciálněpedagogické modely - reedukace, kompenzace postižení, adaptace jedinců na „normu“
- Rozvoj speciálního školství

- Až B-P-S model směřoval k inkluzi (90.léta 20.st.)
- 1994 – konference – Salamanca (právo všech dětí na vzdělání ve školách hlavního proudu)

Poválečné období

- Zvyšující se význam vzdělání – zájem o děti s postižením
- V ČSR medicínský model se promítal do „modelu hromadné převýchovy“ – kolektivní péče o děti (často psychiatrické léčebny) – výuka podřízena léčebnému procesu
- Uplatňován zájem státu nad zájem dítěte – zákaz styku rodičů s dětmi, umístění do DD, ÚV nebo OV (trestná činnost)

Poválečné období

- Etopedie se začíná odklánět od medicínských modelů ke speciálně pedagogickým
- Stále však šlo o propojení PCH s mentálním postižením
- Dle výzkumů docházelo k propojení – školního selhávání, emocionálních poruch a obtíží v chování
—————> strukturované vzdělávání a omezení rušivých vlivů

Do konce **60.let 20.stol** byla etopedie součástí psychopedie

Miloš Sovák – cílová sk. etopedie – skupina „defektních“ osob

V 60.letech se ustálil pojem speciální pedagogika (M.Sovák) –cíl: přiblížit jedince normě

Až do roku 1969 děti s „defektem“ byly výchovně obtížné (defekt byla překážka pro výchovu)

Etopedie

- 1969 – vyčlenění etopedie od psychopedie
 - „rozvoj, výchova, vzdělávání dětí obtížně vychovatelných“

Etopedie začala být na VŠ (na Slovensku součástí léčebné pedagogiky)

V počátcích – porucha chování=sociální narušenost

Segregace dětí do zařízení dle typu.

- Sociální model – člověk je stížen defektivitou
- Docházelo k **propojování PCH s vlivy rodiny, narušením výuky (vztahy ve třídě, režim výuky), špatnou motivací ke vzdělání**
- Směřování učitelů k hledání příčin
- Včasná intervence

- Zlom – **Úmluva o právech dítěte**
- Integrativní model
- Vznik SVP
- Směřování do škol hlavního proudu
- Vymezení cílové skupiny
- Posilování resilience

Úkol etopedie v inkluzivním modelu (In Vojtová, 2010)

